

RAT "Estonia" balletikollektiivi tootluskoosolek

1. detsembril 1954. a.

Koosoleku algus kell 14.00

Lõpp kell 16.45

Koosoleku juhataja sm. Viirg

protokollijad: Generalova, Ulla.

P r o t o k o l l

Päevakorras: 1) Ametiühingulised valimised.

2) Balleti perspektiiv.

3) Töös üleskerkinud küsimused.

I. Ametiühingulised valimised - valida proforgid, sotsiaaldelegaadid, töökaitseinspektor.

Sm. P l e e s teeb ettepaneku valida ka kultuurtöö organisaaator.

Proforgiks esitati kandidaadid: Kongas, Kuskova, Mötus, kes said vastavalt täali: 22, 15, 17. Seega valiti proforgiks sm. Kongas ja abiks sm. Mötus.

Sotsiaal-delegaadid igasse rajooni:

Kuskova Keskrajooni,

Olo Kalinini rajooni,

Palang Nõmme rajooni.

Esitatud kandidaadid ühel häälrel vastuvõetud.

Kultuurtöö organisaaatoriks valiti ühel häälrel sm. Arg.

Töökaitseinspektori kohale esitati sm-d Kivisalu ja Nieländer kes said hääli vastavalt: 10 ja 23. Seega valiti töökaitseinspektoriks sm. Nieländer.

II. Balleti perspektiiv, sõna võtab direktor Kääramees:

Juhtkond leidis, et balletirühma tööd saab aidata asetades sm. S. Ots oma endisele kohale balleti-assistendiks. Sm. Ots ei soovinud töötada sellel kohal ja andis sisse lahkumispalve. Tema palve tuli rahuldada. Nüüd tekkis küsimus - mida teha edasi?

Teatri juhtkond otsustas jaotada balletiassistendi koht ajutiselt kahe inimese vahel, nimelt sm-te Koidu ja Blinofi vahel. Rühma vanema ülesandeks jääb rühma töö kordineerimine. Need kolm inimest: rühma vanem ja kaks balletiassistenti juhiavad ühiselt kollektiivi. Milline on meil järgmine ballett? See saab olema siiski "Bahhtšisarai purskkaev", kuigi eelmisel koosolekul olid hääled selle vastu. Teiseks balletiks on "Tiina" ja alles 1956a. alguseks ballett "Uinuv kaunitar". Kes hakkab lavastama "Bahhtšisarai purskkaevu"? Täna ma seda teile öelda ei saa, võib-olla homme, ülehomme saan sellele vastata. Sm. Päri ei saa tulla seda lavastama, kuna Baškiiri ANSV-l on tulemas dekaad Moskvast. Sm. Päri tuleb meile tööle juuni-kuus. "Bahhtšisarai purskkaevu" lavaletoomise tähtpäev on aga jaanuari lõpp. Ballett "Tiina" tuleb välja tuua 21. juulil. Augustikuu on määratud puhkekuuks. Vahepeal tuleb aga elustada balletid "Kalevipoeg", "Pähklipureja" ja "Šeherezade", tantsida ooperites "Must Doomino", "Käsi käes" ja "Carmen". 1955. a. novembripühadeks toome lavale operettidest "Karjuse laulu" või "Rummu Jüri". Aasta lõpus ka veel võib-olla ooperi "Padaemand".

Nüüd on mul palve balletikollektiivile - võtta asja tõsiselt ja kainelt, kuna puudub peaballettmeister. Range-
malt täita distsipliini. Siiani on veel esinenud omavahe-
lisi näaklemisi, korralduste mittetäitmisi, distsipliini
rikkumisi töö juures. Tuleb kõigist ise aru saada ja
täita, mitte oodata taganttõukamist.

Sm. Kivisaalu: Milleks soendatakse üles selliseid vanu oopereid nagu "Padaemand"?

Sm. Käärmees: Kas "Padaemand" tuleb lavale, seda täpselt veel ei tea, kuid meie teatri repertuaaris peab olema vanu klassikalisi oopereid, muidu me ei vääriks n_ninnetust.

"akadeemiline".

Sm. Kuskova: Miks me peame lavastama "Bahhtšisarai purskkaevu" kuna see on juba meie laval palju mängitud. Ma teeksin ettepaneku lavastada "Cophelia".

Sm. Kääramees: "Bahhtšisarai purskkaev" kallal käib juba töö. Töötavad kunstnikud ja samuti on olemas orkestratsioon.

Sm. Liiv: Milleks soendada üles sellised tükid, mis publikut ei huvita, näiteks "Noorus"?

Sm. Kääramees: Me peame kasutama ära kõiki võimalusi, et vähegi vähendada aasta lõpus puudujääki, mis ulatub praegu umbes 50.000 kuni 80.000 rublani.

Sm. Silla: Sellisel kujul, nagu on lavastatud meie praegune "Kalevipoeg", ei maksa teda küll üles soendada.

Sm. Nieländer: Miks planeeritakse ballettide lavaletoomiseks nii vähe aega? Tulemas on jälle "erakorriline aeg", samal ajal, kus operett võib töötada nii kaua oma lavastuste kallal.

Sm. Raud - Miks sm. Otsa lahkumispalve rahuldati sellisel raske ajal?

Sm. Viirg: Meie tantsijad oleme ülekoormatud tööga, sellest on tingitud, et üha sagedamini esineb jalavigastusi. Tantsijad on väsinud. Seda on märgata, kui saalist etendust jälgida. Meie Melmi Puur ei ole enam see, mis ta oli kui ta hakkas töötama - ta on ülepingutanud, väsinud.

Sm. Blinof - Kas sm. Pəri tuleb tööle katseajaga?

Sm. Kääramees: Nüüd võtame me kõiki töötajaid vastu ainult katseajaga.

Sm. Kongas: Kes töötab ümber "Pähklipureja" ja "Šeherezade"?

Sm. Arg: Igas ooperis on ette nähtud tantsud. Kes neid lavastab?

Sm. Kääramees: On planeeritud osa lavastajaid oma inimeste seast,

osa väljast (sm. Toomi)

Sm. Morell: Parem oleks lavastada midagi muud kui "Bahhtšisarai purskkaev". Näiteks võiks sm. Lavrovski lavastada oma huvitava balleti "Fadetta". Sm. Lavrovski on praegu vaba ja oleks võimeline olema meil seda lavastama.

Sm. Raudsepp: Mina olen nõus sm. Morelliga, kuid minu otsus ei ole kaaluandev. Ka nõuab orkestripartituuri väljakirjutamine 2 kuud. "Bahhtšisarai purskkaev" võeti plaani sellepärast, et sm. Pəri pidi tulema meile ballettmeistriks ja tema soovis seda lavastada. Tuli temale vastu tulla ja nüüd, kus ta on ära õelnud, on raske ümber orienteeruda.

Sm. Kuskova: Miks me üldse teeme koosolekuid, mis võtame vastu otsuseid ja teeme ettepanekuid, kui meid ei arvestata üldse?

Sm. Raudsepp: Kõik küsimused saab alati läbi arutatud ja keegi ei tohiks solvunud olla, kui tema ettepanek ei leia poolehoidu.

Sm. Kivisalu: Meile öeldakse, et "Bahhtšisarai purskkaev" lavastatakse sellepärast, et on olemas selle orkestratsioon. Tuleval aastal puudub kindlasti jälle "Uinuva kaunitari" orkestratsioon ja võetakse plaani varemlavastatud "Iaurencia".

Sm. Vetting: Publik ei tule vaatama "Pähklipurejat" ja "Šeherezade", publikut ei huvita teater kui talle pakutakse halbu etendusi.

Sm. Nieländer: Ma olen kindel, et Ministeerium näeb kunagi, et ta tegi valesti lavastades meil "Bahhtšisarai purskkaevu".

Sm. Viirg - Paar aastat tagasi soovis direksioon ka "Bahhtšisarai purskkaevu", kuid kollektiiv tegi julge otsuse - "Esmeralda".

Sm. Raud - Sellise plaaniga tuleb tuleval aastal teatri puudujääd veel suurem kui sel aastal.

Sm. Lund - Suur lünk on balleti töös sellepärast, et puudub ballettmeister. Teisest küljest on kollektiiv töötada selliste nimekate lavastajatega nagu sm-d Burmeister ja Fenster. Nüüd lähevad teie nõuded järjest suuremaks, kuid teie perspektiivid ei ole jõulised. Sm-d Fenster ja Burmeister leidsid "Bahhtšisarai purskkaevu" meie teatrile sobiva ning see ühtus sm. Päril, Ministeeriumi ja meie sooviga. Ka kollektiivi soov on arvesse võetud - tuleb ju "Uinuv kaunitar". Akadeemilise teatri repertuaar peab sisaldama sellised etendused nagu: "Padaemand", "Luidkede järv", "Bahhtšisarai purskkaev", "Carmen" jm. Need on publiku poolt armastatud etendused. Kõige tähtsam on lavastuse kvaliteet. Meil ei ole kahjuks selline olukord nagu Suures Ooperis, kuid me peame sellest aru saama. Me peame töötama vastavalt oma nõuetele ja võimetele.

Sm. Kongas: Puudujäädide kahandamiseks on vaja häid lavastusi. "eid hoiavad üleval peaselistid. Meil näit. H. Puur. Kuid miks võetakse kavasse lavastada "Carmen" ja "Padaemand", kui meil pole vastavat tenorit?

Sm. Lund - Viga tehti ülekulutustega, pühade rahade väljamaksmine oli sellest suurim. Tulevikus antakse pühade ajal ainult üks etendus.

Sõna saab sm. Senta OTS, et ta selgitaks oma sammu lahkumispalve sisseandmisel. Vastus sm. Raua küsimusele.

Sm. O t s: 17. novembril andsin sisse lahkumispalve, paludes end vabastada 21. novembrist. Arvati, et minu tegu ei ole õige. On asju, millest ma räägin direktsiooniga

aasta või poolteise pärast. Teatri inimeste vastu on mul põhjendatud eelarvamused. Teatris töötamise tingimused ei rahulda:

1) Ma ei näe loomulikke arenemistingimusi. Tootmisnõupidamistel on olnud juttu sellest, kuid tagajärjelt. Sm.Fenster soovitas muretseda klaviir ja viia lavastus direktori ette, kuid ma olen teadlik finantsplaanis ja sinna vahele segada ei saa. Balleti ekspositsiooni loomiseks puudub aeg ja rahu. Direktsiooni otsus "Bahhtšisarai purskkaevu" kohta on õige. Ma võiksin lavastada "Fadetta" (rääkisin Lavrovskiga) ja ka "Cophelia".

2) Tunnen end kuu või kaks teatris väga halvasti, sest siin võib teha valged asjad mustaks ja mustad valgeiks. Minu töö, kui lavastaja, on tehtud halvaks. Ebaõnnestusid "Ruslan ja Ludmilla" tantsud ning "Karneval". Teisest küljest kui organisaator kombineerisin ballette ja saatsin inimesi maale. Leningradisõiduks valmistasin ette kõik tükid väljaarvatud "Luikede järv" ja "Esmeralda". Töötasin veel "Esimese kevade" väljasaatmiseks ja "Ruslan ja Ludmilla" kallal. Ma olen olnud ajajautuse akrobaat. 4 päevaga tuli kolm lavastust korda teha: "Ruslan ja Ludmilla", "Dr.Aibolit" ja "Noorus". Meil on läinud etendusi, millega on lihtsalt risk.Näit. "Orjatar". Üelda, et minu töö on halb, on lihtsalt naahaalsus. Sm.Raudsepp ütles mulle, et mul pole autoriteeti kollektiivis. Meie teatris on olemas haige osa ja ma ütlen ette, nende nahka lähevad veel kaks juhti meie teatrist, naad on Paul Mägi ja Vallo Järvi. Ma ei tee etteheiteid. Kui on raha ja aega, tulen vaatama etendusi. Miks sm.direktor rahuldab mu palve? Sellepärast, et kui inimene ei ole rahul töötingimustega, ei saa teda

sundida.

Sm. Saareke: Miks sm.Ots ei räägi konkreetset, millised on "haiglased osad" teatris. Senta Otsale on organiseeritud selline olukord, et ta peab teatrist lahkuma. Tahan kinnitada, et kui "Noorus" on hea etendus, siis on see Senta Otsa teene. Sellised jutud, et sm.Ots ei ole oma teenete kõrgusel, tuleb jätta. Tahan rääkida "mustadest jõududest" meie teatris. Sm.Otsal on puudusi, seda ei maksa salata, kuid tema tööd kahjustatakse tihtipeale. Kes oli see, kes andis meesrühmale vaba päeva "Orjatar" peaproovi ajal? Selle mõju oli saalist vaadates kohutav. See oli üks näide, kuid neid võib palju tuua.

Sm.Viirg - võtab sõna vahemärkuseks ja palub sm.Direktori ja sm.Treimanni lõpetada malemäng, mis ei kuulu koosoleku juurde.

Sm.direktorile: Teenri-probleemi tõstis üles I.Pöder. Siin ei ole mingit nõudmist, sellest tuleks aru saada. Imestatakse, kuidas ma võin sellist asja soovida, kuigi sm. Fenster nõustus minuga. Miks sm.Lund kunagi ei laula kooris, aga mina pean seda tegema.

Sm.Silla: Kui ballettmeistrile on sm.Otsale antud ainult 1 lavastus (ballett). Sm.Burmeister rääkis, et ta on 10 aastat läbi kukkunud - kus on siin meie kaadri kasvatamine?

Sm.Kongas - Senta Otsal on olnud suuri raskusi töös ajapuuduse tõttu ja samuti selle tõttu, et väga palju esineb hülletääne. Inimesed on väsimuse pärast ükskõiksed ja tülpinud laval. Päev läbi teha proove, õhtuti etendused - seda me ei suuda. Et proovid on läinud liga-loga, selles ei ole süüdi S.Ots, vaid asi on inimeste ja aja taga. Võib-olla oleks õigem talle rohkem võimalusi anda tema soovi kohaselt, teda abistada ja suunata muusika lahtimõttestamisel.

Sm.Kivisalu: - Tuleb inimesi paremini rakendada osade õppimisel. Kui on rühmatants 7 inimesele, siis peavad õppima kohe algusest peale 10 või rohkem. Mitte aga alles siis kui õhtul etendus on. Ballettmeistri asi ei ole proovide organiseerimine, see on sm.Põdra töö. Tuleb tõsta sm.Otsa eneseusaldust ja mitte visata noor inimene kollektiivist ära.

Sm.Liiy - Teen ettepaneku sm.Ots kollektiivi edasi jätta.

Sm.Raudsepp - ei kuulnud, mida sm.Raud küsis, sest ta vestles sm.Lundiga ja naeris (nähtavasti koosoleku käik teda ei huvitanud) ning vabandas end sellega, et ta ei kuulnud küsimust, kuna sm.Raud vaikselt rääkis. Sm.Ots lahkus piinlikkusetundest koosolekult. Sm.Raud kordas küsimust, millele vastas sm.Raudsepp, et see ei kuulu tema kompetentsi.

Sm.Raud - Siin on konkreetne otsus. Palume sm.Raudsepal vastata

Sm.Raudsepp - Minu kompetentsi see ei kuulu.

Sm.Saareke - Teen ettepaneku, kollektiivi tervema osa nimel, jätta sm.Ots kuni uue ballettmeistri tulekuni endisele kohale ja kaks assistenti jätta.

Sm.Lund: Koosolek ei ole õieti informeeritud ja tegemist on mustade elementidega. Senta Ots ei armasta kollektiivi. Sellel juhul ei ole enesekriitikat, tal ei ole õiget suhtumist oma töösse. Sm.Kivisalu võtab tänasel koosolekul kümnendat korda sõna, see pole distsipliin. Siin on tegemist provokatsiooniga. Kus on siin sm.Kivisalu enesekriitika, tulla direktori juurde, pörutada rusikaga lauale ja öelda: "Ma tahan saada assistendiks".

Sm.Kivisalu: Mina ei pretendeeri kuskile kohale, kui mul pole võimeid. Mind tahetakse lihtsalt mustata. Mina palusin ai-

nult anda mulle võimalus praktiseerimiseks. Mis puutub sellesse, et ma polevat musikaalne, no siis ka sm. Koit eksib vahel laval muusika suhtes, kuid on hea assistent.

Sm. Lund - Kriitika ja laim ei ole üks ja seesama.

Sm. Kalevi: Sm. Ots esitas lahkumispalve, sest ta ei näinud tuleviku perspektiive.

Sm. Lund - Kas need pole perspektiivid - "Zaporoožlane Doonau taga" ja muud väikesed lavastused.

Sm. Saareke - Sm. Lund, te olete poliitika juhataja, õelge, kas on õige lasta ära minna inimesel, kellel on Eestis ain-
sana selline kõrgem eriharidus.

Sm. Nieländer - sm. Lund ütles enne, et sm. Ots ei armasta kollektiivi. Meie, kes me temaga koos töötame, teame paremini, kas ta meid armastab või mitte.

Sm. Viirg - Tuleks anda sm. Otsale võimalus minna loomingu-
lisele komandeeringule. Mida teie sm. Raudsepp arvate, mida meil tuleks teha?

Sm. Raudsepp - direksioon tegi sm. Otsale ettepaneku asuda assistendi kohale. Sm. Ots esitas lahkumispalve ja di-
reksioon rahuldab selle. Nüüd oleks esimene samm: sm. Ots peab võtma oma avalduse tagasi. Kas sm. Otsale saab katsetuseks lavastust anda, seda veel ei tea. Teine samm oleks: kollektiiv peab leidma võimaluse, kuidas sm. Ots saab lavastada ühe balleti.

Sm. Liiv: Kuna me elame Nõukogude ühiskonnas, siis ei tohi meie visata kedagi välja enda hulgast, ka mitte tema omal soovil. Me ei tohi teda hoida ka väevõimuga, kuid peame kasutama veennismeetodit.

Sm. Leever ? Selleks on kõige esmalt vaja teada, kas direkt-
sioon üldse usaldab sm. Otsale ühe lavastuse?

Sm.Raudsepp ei vasta sellele otseselt, kuid sõnavõtust võib välja lugeda, et direktsioon ei usalda seda sm.Otsale.

Sm.Palang: Kui sm.Ots jääb teatrisse assistendi kohale, nagu direktor sellega nõustuks, siis ei anta talle sellega mingeid loominguulise arenemise võimalusi.

Sm.Puur : Kas ei võiks anda sm.Otsale võimalus parandada ballett "Pähklipureja".

Sm.Kelder: Miks siiani pole antud sm.Otsale võimalus lavastada uut lavastust?

Sm.Lund : Sm.Ots parandas juba möödunud aastal "Pähklipurejat", kuid suurt parem ta polnud.

Sm.Saareke: Mis on sm.Lundil Senta Otsa vastu? Pole ju üldse võimalik inimest lahti lasta tema esimesel palvel.

Sm. Roos: Kuidas võib üldse pidada inimest peaballettmeistri kohal talle mitte võimaldades ühtegi lavastust?

Sm.Nieländer: Kas sm.Ots ei võiks olla peaballettmeistri kohusetäitja kuni uue saabumiseni.

Sm.Viirg - Valime paar isikut, kes hakkab ajama sm.Otsa tagasivõtmise asja.

Sm.Kongas: Palume seda ülesannet täita tänase koosoleku läbiviijail sm-tel Viirg'il, Ullal ja Generaloval. Teen ettepaneku koosoleku lõpetamiseks.

Koosolek lõppes kell 16.45.

Koosoleku juhataja: J.Viirg. (allkiri)

Protokollijad: Ulla.Generalova (allkirjad)

Arakiri õige:

M. S. S. S.
sekretär.

